№ 2 ՇԱԲԱԹ 15 ՅՈՒՆՎԱՐԻ № 2

ՄԵԶՈՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

ԳՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՎՈՒՄ Է ԱՄԵՆ ՇԱԲԱԹ ՕՐ ՄԻ ԹԵՐԹ. ՏԱՐԵԿԱՆ ԳԻՆՆ Է 6 Ռ.

Ստացողներին ամեն 10 միջոկ տառերի վճարն է 1 կոպեկ:
Բոլոր յայտարարութիւնները ընդունվում են Տիֆլիսում եւ ուրիշ տեղերում:

Подписная цѣна 1 р. 50 к. въ годъ.
Объявленія принимаются въ редакціи газеты „Пчела Арменіи“.

Ներկայ 1877 թուականին

ՄԵԶՈՒ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ԼՐԱԳԻՐԸ

կը հրատարակվի

ՆՈՑՆ ՈՒՂՂՈՒԹԵԱՄԲ, ՊՐՈԳՐԱՄՄԱՅՈՎ և ԴԻՐՔՈՎ ԻՆՉՊԻՆ ՄԻՆՉԵՒ ՅԱՅՍՄ

ՄԻԱՅՆ ՏԱՐԵԿԱՆ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆԸ ԻՋՆՈՒՄ Է 6 ՌՈՒԲԼԻ

Թիֆլիսում առորդվել յանձնագոյը կարող են դիմել. 1) ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ, որ գտնվում է Ս. Վարդանեանի տանը, հետազրական կայարանին կից. 2) պ. Զաքարիա Գրիգորեանցի եւ ընկ. ԳՐԱՎԱՃԱՌԱՆՈՑՈՒՄ, Մինասյանովսկի կամուրջի մօտ պ. Զուբալովի տանը, Լոնդոն գիւբանոցի տակ. 3) պ. Համբ. Լենֆիաձանցի ՄԵԱՆՈՑԻ ԽԱՆՈՒԹՆԵՐՈՒՄ, Գվորգովսկի փողոցի վերայ, գեներալ Արծրունու գալբէում եւ Միխայլովսկի կամուրջի մօտ վրացական արծանի հանդէպը:

Օտարաքաղաքացիք կարող են դիմել խմբագրատուն հետեւեալ հասցէով՝

Въ редакцію Армянской газеты „ПЧЕЛА АРМЕНІИ“ въ Тифлисѣ.

ԹԻՖԼԻՍ 15-ԻՆ ՅՈՒՆՎԱՐԻ

Ծխական ուսումնարանների նշանակութեան և կարեւորութեան վերայ խօսելն աւելորդ է. վասնզի ամեն մարդու համար պարզ է, որ նոքա են ժողովրդեան կրթութեան և դաստիարակութեան հիմունքը դնողը, նոքա են ժողովրդեան մէջ գրագիտութիւն տարածողը: Ծխական և ժողովրդական դպրոցների մեծ նշանակութիւնն է պատճառն, որ նոքա միշտ եղել են ամեն կառավարութեանց և վարչութեանց հոգսերի և խորհրդածութեանց առարկայ: Այսպէս էլ մեր մէջն է. որ վերջին ժամանակ, երբ դպրոցական հարցը սկսաւ զբաղել թէ մեր հոգեւոր իշխանութեան և թէ մեր բանասէրների ուշադրութիւնն, ամենքը սկսան խօսել մեր դպրոցների, մանաւանդ ծխականների, վրայ. երեւեցան լիմասալից և անմիտ յօդուածներ ու կանոնադրութիւնք, եղան բողոքներ ու գովեստներ, գործ դրվեցան ժամանակայարմար և հակամանկավարժական միջոցներ և այլն: Մեղուն էլ ունեցաւ այս ասպարիզում իւր մասը: Որքան յաջողակ էլին և ժամանակի պահանջներին համապատասխան միջոցներն և առաջարկութիւնները Թիֆլիսի ծխական դպրոցների վերաբերութեամբ, այդ թողնում ենք ընթերցողաց դատել. իսկ մենք կրկին կը դառնանք դեպի այդ հարցը, նա մանաւանդ, որ ինչպէս հաղորդել էինք մեզուի ներկայ տարեցոյց առաջին համարում, արդէն այդ հարցը գրաւել է տեղացոյց սրբազան Առաջնորդի ուշադրութիւնն և լինում են հոգածողութիւնք և խորհրդակցութիւնք Թիֆլիսի ծխական դպրոցների ապագայի մասին:

Ծխական դպրոցների ապագայ բարեկարգութիւնը մեծ կախումն ունի նոցա նիւթական վիճակից. ուստի և հարկաւոր էր նախ և առաջ նրանց այդ կողմանէ ապահովել: Սորա համար առ-այժմ այլ աղբիւրներ որոնելը բացի եկեղեցական գումարներից և արդիւնքներից մեծ մասամբ երազ համարելի է: Դժուար է ժողովրդեան հարկի տակ դնել, որ կամաւոր պէսք է լինի, որ պահանջելու իրաւունք և միջոց չպիտի ունենանք: Ուստի և պէտք է յոյս դնել աւելի կամաւոր սրտ վերայ: Այս կամաւոր տուրքերն էլ են հինգ եկեղեցական գումարներն և արդիւնքներն, որոնք անտարակոյս դպրոցների բարեկարգութեանց և արդիւնաւորութեան հետ միասին և՛ կաճեն և՛ կզարդանան: Անհնարին է առայժմ և իրաքանչիւր եկեղեցու մօտ մի ծխական դպրոց ունենալն, որովհետև իրաքանչիւր եկեղեցի իր գումարով և արդիւնքով անկարող է պահպանելու մի դպրոց, բացառութեամբ մի քանի եկեղեցւոց. ուստի և առայժմ աւելի նպատակայարմար էր և օգտաւէտ իրագործել էլի հանգուցեալ երջանկայիշատակ Մատթէոս կաթողիկոսի կոնդակաւ եղած կարգադրութիւնն այս մասին: Այս կարգադրութեամբ իւրաքանչիւր եկեղեցի պարտաւորված էր իւր արդիւնքից մանուանրել մի մասը ծխական դպրոցների պահպանութեան համար: Թիֆլիսի 21 եկեղեցւոց որոշած գումարներով պէսք է պահպանվէին քաղաքիս կենդրոնական տեղերում գէթ վից ծխականներն, որոնք այսպէս նիւթական կողմանէ բոլորովին ապահոված կլինէն: Յայտնի բան է, որքան աւելանային եկեղեցւոց տուրքն, այնքան և պիտի բազմանար ծխականաց թիւը:

Այսպէս Թիֆլիսն առանց ժողովրդեան վերայ որևիցէ բեռն բարձրու կունենար գէթ 6 կամ եօթը նիւթապէս ապահոված ծխական դպրոցներ, որոնց մէջ կարող կլին ուսանել 3—400 աղքատ աշակերտք:

Կը մնար այնուհետև այդ դպրոցների ուսումնական և բարոյական վիճակի վերայ հոգալ: Սորա համար մենք կառաջարկէինք, ինչպէս և երբէմն էր, ձանաչել այդ դպրոցները Ներսիսեան ազգային հոգեւոր դպրոցի պատրաստականներ և նիթարկել ըստ ուսումնական մասին նորա վարչութեան: Թող Ներսիսեան դպրոցի հոգատարները ունենան իրաւունք ստուգելու նրանց ուսումնական գործերի ընթացքը և ուղղութիւնը, ինչպէս նաև ներկայացնելու իրանց կարծիքը այդ դպրոցների վերայ և նոյն իսկ տեսուչը նրանց մի կամ ուսումից դրկելու:— Ընդ հակառակը պարտ երեցփոխանը չատ խելօք բան արաց և բարեպաշտ քրիստոնէի պէս վարուեց, այսր չը որ նա Ախալցխայի եկեղեցուն էր երբ մի նշանաւոր քարոզ լսեց, թէ Եւրոպայի ուսումնարանները անկրօնութիւն են սովորացնում, Եւրոպայում ուսում առնողները անհաւատ են լինում:— Երբ այդ լսեց Տէր-Գրիգորի երեցփոխանը և իմացաւ որ Ցիւրիխից է նոր տեսուչ կարգւողը, իսկոյն իւր համագիւղացիների մանուկներն փութաց վանդից ազատեց, Ախալցխացիներն նման չտարաւ իւր ուսումնարանները Ցիւրիխեցի տեսչին չյանձնեց:

Այժմ ընթերցող ակ Ախալցխայի Դուման մանկանց տեսնում ես, ընթերցող, ինչպէս լաւ կազմակերպուած մեր խորհրդարանը, նորաոր ամառներ, բաղմաթիւ լամպաներ և նախատաճի սեղանի վրայ մէքսա ութ մոմ էր գրուելը Տեսնում ես ինչ լռութիւն, ինչ հանդարտութիւն և ինչ զարմանալի կարգ ու կանոնաւորութիւն, բայց պ. նախադահիս ուրիշ ոչ ոք չէ խօսում. պ. առենադպիրն է միմիայն որ կարդալիս միշտ կակազում, կարծես աչակերտի նման նոր այբուբէն է սովորում, իսկ պ. պ. իրաւասունների կողմից ոչ ինչ վիճաբանութիւն, հանդարտարարութիւն և մինչև անգամ նրանց մի փոխարինութիւն անել, մանաւանդ պ. Ա. Ա. Ա

ՈՂՋՈՒՅՆ ՀԱՄԱՐ

Ուշ 48 №-ին հրատ. վիճ. Ն. Ղ. Ա. Ա. Ա

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԸ

Ընդունված է, որ 1873 թվականի հունվարի 5-ի Սահմանադրությունը Հայաստանի Հանրապետության առաջին սահմանադրությունն է եղել։ Դրանից հետո ունեցել ենք ևս երեք սահմանադրություն, որոնցից վերջինը 1995 թվականի հուլիսի 5-ի Սահմանադրությունն է։ Ներկայիս Սահմանադրությունը ընդունվել է հանրաքվեի միջոցով։ Ինչպես հայտնի է, հանրաքվեն անցկացվել է 1995 թվականի հուլիսի 5-ին։ Ներկայիս Սահմանադրության ընդունման ժամանակ հանրաքվեին մասնակցել է ընտրողների 68,9 տոկոսը, որոնցից 68,1 տոկոսը քվեարկել է Սահմանադրության նախագծի օգտին։

Ներկայիս Սահմանադրության ընդունումից հետո Սահմանադրությունը փոփոխվել է երեք անգամ։ Առաջին անգամ փոփոխություններ են կատարվել 2003 թվականի նոյեմբերի 27-ին հանրաքվեի միջոցով։ Այդ փոփոխությունների նախագիծը ներկայացվել էր ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի կողմից։ Հանրաքվեին մասնակցել է ընտրողների 56,1 տոկոսը, որոնցից 93,9 տոկոսը քվեարկել է նախագծի օգտին։ Այդ փոփոխությունների նպատակն էր ամրապնդել ՀՀ նախագահի դիրքերը, ինչպես նաև ուժեղացնել խորհրդարանական վերահսկողության մեխանիզմները։ Սահմանադրության փոփոխությունների նախագիծը ներկայացվել էր ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի կողմից։ Հանրաքվեին մասնակցել է ընտրողների 56,1 տոկոսը, որոնցից 93,9 տոկոսը քվեարկել է նախագծի օգտին։ Այդ փոփոխությունների նպատակն էր ամրապնդել ՀՀ նախագահի դիրքերը, ինչպես նաև ուժեղացնել խորհրդարանական վերահսկողության մեխանիզմները։

Երկրորդ անգամ Սահմանադրությունը փոփոխվել է 2005 թվականի նոյեմբերի 27-ին հանրաքվեի միջոցով։ Այդ փոփոխությունների նախագիծը ներկայացվել էր ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի կողմից։ Հանրաքվեին մասնակցել է ընտրողների 50,5 տոկոսը, որոնցից 93,3 տոկոսը քվեարկել է նախագծի օգտին։ Այդ փոփոխությունների նպատակն էր ամրապնդել ՀՀ նախագահի դիրքերը, ինչպես նաև ուժեղացնել խորհրդարանական վերահսկողության մեխանիզմները։

Երրորդ անգամ Սահմանադրությունը փոփոխվել է 2015 թվականի դեկտեմբերի 6-ին հանրաքվեի միջոցով։ Այդ փոփոխությունների նախագիծը ներկայացվել էր ՀՀ նախագահ Սերժ Սարգսյանի կողմից։ Հանրաքվեին մասնակցել է ընտրողների 51,3 տոկոսը, որոնցից 63,8 տոկոսը քվեարկել է նախագծի օգտին։ Այդ փոփոխությունների նպատակն էր ամրապնդել ՀՀ նախագահի դիրքերը, ինչպես նաև ուժեղացնել խորհրդարանական վերահսկողության մեխանիզմները։

Ներկայիս Սահմանադրության ընդունումից հետո Սահմանադրությունը փոփոխվել է երեք անգամ։ Առաջին անգամ փոփոխություններ են կատարվել 2003 թվականի նոյեմբերի 27-ին հանրաքվեի միջոցով։ Այդ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՎՈՒՄ Է ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ ԱՆԴԱԴԱՐ

ՏԱՐԵԿԱՆ ԳԻՆԸ

Ներսում Պոլսի և Գալաթիոյ համար տարեկան 100 ղրուշ, վեցամսեայ 50 ղրուշ, երեքամսեայ 25 ղրուշ։ Արտասահմանի համար տարեկան 120 ղրուշ, վեցամսեայ 60 ղրուշ, երեքամսեայ 30 ղրուշ։ Ամսեայ բաժանորդագրութիւն չի ընդունուիր։ Մի համարը 20 փարա։ Հին համարներ 40 փարա։

ՀՐԱՏԱՐԱԿՉԱՏՈՒՆ ԵՒ ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ

Ի ԳԱԼԱԹԻՈՅ, ՓՈՂՈՑ ՄԷՋ, ԹԻՒ 1-Ի

Ի ՊՈԼԻՍ, ՊԱՀՃԷ ՄԷՋ, ԹԻՒ 1-Ի

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ԱՐՇԱԼՈՒՅՍԻ ԵՒ ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ

Տպարան Ա. Յովհաննէսեան և Ընկ.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ի ՀԱՒԱՍՏՈՒԹԻՒՆ ԲԱՐԵԿԱՄՈՒԹԵԱՆ ՄԵՐ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅՐԵՆԱՍԷՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵՆՑԱՂԻ ՀԱՄԱՐ ՊԱՏՇԱՀԱԿԱՆ ՀՐԱՄԱՆԱՒ ՄԵԾ ԱՐՔԱՅՈՒԹԵԱՆ ԱՐՔԱՅԱԶՆԻ ԱՍՏՈՒԱԾԱՅԻՆ ՍՈՒՐԲ ՍՊԱՍԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՀՐԱՄԱՆԱՒ ՄԵԾ ԱՐՔԱՅՈՒԹԵԱՆ ԱՐՔԱՅԱԶՆԻ ԱՍՏՈՒԱԾԱՅԻՆ ՍՈՒՐԲ ՍՊԱՍԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ